

OPONENTNÍ POSUDEK

Název práce:

Specializované knihovny v 21. století – entitně-relační model a model systému služeb knihovny

Autorka práce: PhDr. Radka Římanová

Oponent: Doc. RNDr. Jiří Souček, DrSc.

Autorka se v práci zabývá studiem struktury universa specializovaných knihoven v ČR (dále jen univerzum), tj. studovaným a modelovaným výsekem reality je universum sestávající z množiny specializovaných knihoven, s nimi svázaných organizačních struktur, aktérů a s nimi spojených procesů.

Zvolené metody zpracování jsou:

- přímé pozorování výseku reality
- analýza struktury univerza
- analýza služeb poskytovaných specializovanými knihovnami

Výstupy:

- konceptuální model univerza
- myšlenková mapa struktury služeb
- dalším přínosem práce jsou tři menší průzkumy týkající se této problematiky.
- dále jsou analyzovány vztahy mezi prvky univerza a vnějším světem

V první části práce (první až pátá kapitola) jsou přehledným způsobem popsány teoretické základy problematiky:

- specializované knihovny, jejich management (knihovník, zřizovatel a pod.)
- jejich uživatelé

V šesté kapitole jsou definovány výzkumné otázky. V sedmé kapitole potom teoretická metodologická východiska pro vytvoření konceptuálního modelu univerza.

V osmé kapitole je podrobně popsán konceptuální model univerza včetně podrobného popisu entit a vztahů mezi nimi.

V deváté kapitole jsou popsána teoretická východiska pro vytvoření modelu služeb pomocí myšlenkové mapy.

V desáté kapitole je potom podrobně popsán model služeb specializované knihovny.

V jedenácté a dvanácté kapitole jsou uvedeny odpovědi na výzkumné otázky a závěry.

V patnácté kapitole jsou uvedeny doplňující drobnější průzkumy a další podrobnosti modelů.

Konceptuální model univerza je v některých rysech podobný konceptuálnímu modelu CERIF pro universum výzkumu, ale je přirozeně jednodušší – v jistém smyslu by mohl být uvažován jako doplněk modelu CERIF, protože specializované knihovny jsou přirozenou součástí univerza výzkumu.

Za hlavní výsledek výzkumu je třeba považovat konceptuální model univerza a jeho podrobný popis, protože ten poskytuje základ pro pochopení struktury zkoumaného výseku reality. Tento model umožňuje komplexní pohled na studovanou problematiku. V detailech konceptuálního modelu jsem nenašel žádné nesrovnalosti, což je překvapující, ale ke kvalitě modelu přispěla jistě i skutečnost, že autorka provedla validaci modelu na konkrétním případě.

Podrobný popis struktury popisovaných služeb pomocí vhodného nástroje myšlenkových map poskytuje přehlednou orientaci v problematice a zároveň obsahuje i podrobný popis každé jednotlivé služby.

Podle mého názoru je analytická metoda využívající konceptuální modelování a myšlenkové mapy významným přínosem pro popis daných struktur. Samozřejmě bibliografické universum a jeho konceptuální model FRBR jsou daleko obsáhlejší a fundamentálnější než universum specializovaných knihoven a jeho konceptuální model, ale úroveň strukturovanosti je v obou případech podobná. Tím nechci přirovnávat model FRBR předloženému konceptuálnímu modelu, pouze chci poznamenat, že se jedná o podobnou úroveň analytické činnosti.

Práci hodnotím celkově jako výbornou. Podle mého názoru přináší jednak nové poznatky formou modelů a jednak vnáší do oblasti knihovní vědy vyšší úroveň analytické činnosti a tím ji přibližuje úrovni studia struktur bibliografického univerza v modelu FRBR. Jsem přesvědčen, že zavádění modelovacích metod do studia struktur v knihovní a informační vědě je významným přínosem pro tuto oblast.

Z těchto důvodů doporučuji práci k obhajobě a po úspěšné obhajobě doporučuji udělit autorce titul Ph.D.

V Praze dne 17.6.2015

Jiří Souček